

บทที่ 1



บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นส่วนหนึ่งของชีวิต และชีวิตมีความสัมพันธ์กับสังคมอย่างลึกซึ้ง จนยากที่จะแยกออกจากกัน การศึกษาเป็นกระบวนการสังคมอย่างหนึ่งที่รัฐจัดขึ้นเพื่อเป็นรากฐานส่งเสริมความเจริญมั่นคงของบุคคล ชุมชน และประเทศชาติ และเพื่อดำรงอยู่ของสังคมเอง การศึกษาจะต้องพัฒนาให้สอดคล้องกับความเปลี่ยนแปลงของสังคมด้วย แต่การเปลี่ยนแปลงการศึกษาจะต้องมีความเป็นอิสระในตัวเอง ที่มุ่งให้บุคคลรักการแสวงหาความจริงเพื่อเป็นแบบอย่างของการดำรงชีวิตที่ดีขึ้น ในขณะที่เดียวกันจะต้องสนองตอบความต้องการของประเทศชาติ สังคม ท้องถิ่น และบุคคลได้อย่างมีประสิทธิภาพ¹

การจัดการศึกษาของประเทศใด สังคมใดก็ตาม จะก้าวหน้าด้วยดี ย่อมต้องอาศัยการจัดหลักสูตรเป็นพื้นฐานในการดำเนินงานเป็นโครงสร้าง และเป็นแนวทางในการศึกษา ในปัจจุบันหลาย ๆ ประเทศ ได้พยายามปรับปรุงหลักสูตรให้เหมาะสมเพื่อพัฒนาเศรษฐกิจในบ้านของตน การปรับปรุงย่อมแตกต่างกันไปตามสภาพของแต่ละประเทศ แต่ที่คล้ายคลึงกันคือ ความพยายามที่จะให้การศึกษาส่งเสริมประโยชน์โดยตรงต่อชีวิตประจำวันของพลเมือง และปรับปรุงวิธีการศึกษาให้ทันสมัยยิ่งขึ้น เพื่อปรับการศึกษาให้สอดคล้องกับสภาพที่เปลี่ยนไปในด้านต่าง ๆ²

¹สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ, "ปฏิบัติแผนการศึกษาแห่งชาติ," วารสารสภาการศึกษาแห่งชาติ ฉบับพิเศษ (2519): ปกหลัง.

²UNESCO, "EDUCATION REFORM IN THE REPUBLIC OF AFGHANISTAN," EDUCATION IN ASIA: REPORTS AND NOTE (13 - 15 SEPTEMBER 1976): 8.

โดยปกติการปรับปรุงหลักสูตร จะต้องทำให้สอดคล้องกับการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ ทั้งนี้เป็นเพราะการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติ เป็นการปรับปรุงหรือเปลี่ยนแปลงระบบการศึกษาครั้งใหญ่ ซึ่งจะมีการเปลี่ยนแปลงจุดมุ่งหมายการศึกษาโดยเฉพาะโครงสร้างของระบบโรงเรียน และระบบการวัดผล ซึ่งการเปลี่ยนแปลงดังกล่าว มีผลโดยตรงต่อการจัดการเรียนการสอนให้ได้ผลตรงตามจุดมุ่งหมายของการจัดการศึกษา เพื่อให้สอดคล้องกับจุดมุ่งหมายของการพัฒนาประเทศในด้านสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การปกครอง และความก้าวหน้าทางวิทยาศาสตร์ และเทคโนโลยี ดังนั้นจะเห็นได้ เมื่อมีการเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติเสมอมา สำหรับในประเทศไทยเรานั้น ได้มีการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงแผนการศึกษาแห่งชาติหลายฉบับแล้ว จนกระทั่งมาในปี พ.ศ. 2520 กระทรวงศึกษาธิการ ได้มีการประกาศให้ใช้แผนการศึกษาแห่งชาติพุทธศักราช 2520 เรื่องการกำหนดการเปลี่ยนแปลงระบบชั้นเรียน และการใช้หลักสูตรใหม่เป็นแบบ 6 : 3 : 3 คือประถมศึกษา 6 ปี มัธยมศึกษาตอนต้น 3 ปี และมัธยมศึกษาตอนปลาย 3 ปี โดยให้มีผลใช้บังคับตั้งแต่ปีการศึกษา 2521 เป็นต้นไป

วิชาพลศึกษาเป็นวิชาที่ส่งเสริมให้นักเรียนได้มีการพัฒนาทางร่างกาย จิตใจ อารมณ์ และสังคม โดยมีการเคลื่อนไหวเป็นสื่อการเรียน จึงนับเป็นวิชาที่มีความจำเป็น และสำคัญต่อชีวิตของนักเรียนในโรงเรียนเช่นเดียวกับวิชาอื่น ๆ ดังนั้นในหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 ในจุดหมายของหลักสูตร รัฐได้กำหนดไว้ว่า ..."⁷. เพื่อให้มีสุขภาพสมบูรณ์ทั้งร่างกายและจิตใจ และให้รู้จักส่งเสริมการสาธารณสุขของชุมชน"¹ และวิชาพลศึกษาได้รับการบรรจุเป็นวิชาหนึ่งในกลุ่มพัฒนาบุคลิกภาพ โดยได้กำหนดวิชาบังคับไว้ดังนี้ คือ

ศูนย์วิทยุทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย

¹กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (กรุงเทพมหานคร: ห้างหุ้นส่วนจำกัด จงเจริญการพิมพ์, 2520), หน้า 2.

แผนการสอนวิชาพลศึกษาระดับมัธยมศึกษาตอนต้น¹

ชั้น ภาค	ต้น	ปลาย
ม.1	พ 101 ยืดหยุ่น 1 (18 คาบ) เทเบิลเทนนิส 1 (18 คาบ)	พ 102 ยืดหยุ่น 2 (18 คาบ) เทเบิลเทนนิส 2 (18 คาบ)
ม.2	พ 203 กรีฑา 1 (18 คาบ) กระบี่ 1 (18 คาบ)	พ 204 กรีฑา 2 (18 คาบ) กระบี่ 2 (18 คาบ)
ม.3	พ 305 บาสเกตบอล 1 (18 คาบ) ตะกร้อ 1 (18 คาบ)	พ 306 บาสเกตบอล 2 (18 คาบ) ตะกร้อ 2 (18 คาบ)

ในการทำวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยเห็นว่า หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 นี้ ได้มีการนำไปใช้เป็นเวลากว่า 6 ปี แล้วควรที่จะสำรวจความคิดเห็นของครูและนักเรียนผู้ใช้หลักสูตร เพื่อที่จะนำข้อมูลที่ได้มาเป็นประโยชน์ต่อการปรับปรุงหลักสูตรให้ดีขึ้นต่อไป อนึ่ง ผู้วิจัยได้ใช้แบบสอบถามเป็นเครื่องมือที่จะได้ข้อมูลในการวิจัย

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

เพื่อสำรวจความคิดเห็นของครูพลศึกษา และนักเรียน เกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ ในด้านจุดหมายของวิชาพลศึกษา โครงสร้างรายวิชา จุดประสงค์รายวิชา เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และการประเมินผล

¹ เรื่องเดียวกัน, หน้า 90.

ขอบเขตของการวิจัย

1. การวิจัยครั้งนี้ มุ่งศึกษาความคิดเห็นของครูพลศึกษา และนักเรียนเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับตามสภาพความเป็นจริง ในหลักสูตร ในด้าน

- จุดหมาย (จุดประสงค์) ของวิชาพลศึกษา
- โครงสร้างรายวิชา
- จุดประสงค์รายวิชา
- เนื้อหารายวิชา
- สื่อการเรียน
- วิธีสอน
- การประเมินผล

2. การวิจัยครั้งนี้เกี่ยวข้องกับ

- ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้นของโรงเรียนรัฐบาลทุกเขตการศึกษา โดยการสุ่มเอาเขตการศึกษาละ 6 โรงเรียน
- นักเรียนที่ผ่านการเรียนวิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ ระดับชั้นมัธยมศึกษาตอนต้น ของโรงเรียนรัฐบาล ทุกเขตการศึกษา โดยการสุ่มเอาเขตการศึกษาละ 6 โรงเรียน

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยถือว่า ข้อมูลที่ได้รับจากการตอบแบบสอบถามของครูผู้สอนวิชาพลศึกษา และนักเรียน เป็นข้อมูลที่เชื่อถือได้ และตรงกับความเป็นจริง

ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับจากการวิจัย

1. ช่วยให้ฝ่ายการศึกษาได้ทราบถึงความคิดเห็น และปัญหาของหลักสูตร
2. ผลการวิจัยครั้งนี้ จะเป็นประโยชน์ต่อผู้เกี่ยวข้อง และจัดทำ ในด้านการปรับปรุง

หลักสูตร

3. เป็นข้อมูลเพื่อการศึกษาค้นคว้าเกี่ยวกับหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช

2521 วิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ

คำจำกัดความของคำบางคำที่ใช้ในการวิจัย

ความคิดเห็น หมายถึง ความเชื่อ ความคิดเห็น หรือการลงความเห็นในสิ่งใด ๆ ซึ่งไม่อาจจะบอกได้ว่า เป็นการถูกต้องหรือไม่ ในที่นี้หมายถึง ความคิดเห็นที่ได้แสดงออกในการตอบแบบสอบถาม¹

หลักสูตร หมายถึง มวลประสบการณ์ทั้งหมดที่บุคคลได้รับจากการจัดโปรแกรมการเรียนการสอน อันมีจุดหมายที่สำคัญโดยให้บรรลุผลตามเป้าประสงค์ และจุดประสงค์เฉพาะต่าง ๆ ตามที่กำหนดไว้ในขอบเขตของเนื้อหาวิชา²

หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษา หมายถึง รายละเอียดของหลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 วิชาพลศึกษา ซึ่งมีหัวข้อดังต่อไปนี้ คือ จุดหมาย โครงสร้าง จุดประสงค์รายวิชา เนื้อหารายวิชา สื่อการเรียน วิธีสอน และ การประเมินผล

จุดหมาย หรือจุดประสงค์ หมายถึง ความประสงค์ หรือความต้องการทางการศึกษา บางประการของบุคคล และสังคม ซึ่งหลักสูตรมุ่งจะสนอง หรือมุ่งให้เป็นไปตามนั้น³

¹ CARTER V. GOOD, DICTIONARY OF EDUCATION (NEW YORK: MCGRAW HILL BOOK COMPANY, 1973), P. 399.

² GLEN HASS, CURRICULUM PLANNING: A NEW APPROACH 2d ed., (BOSTON, MASSACHUSETTE, ALLYN AND BACON, INC., 1977), P. 5.

³ กรมวิชาการ กระทรวงศึกษาธิการ, แนวการใช้หลักสูตรมัธยมศึกษาตอนต้น พุทธศักราช 2521 (ฉบับปรับปรุงครั้งที่ 2) (กรุงเทพมหานคร: โรงพิมพ์รุ่งศิลปการพิมพ์, 2524), หน้า 4.

โครงสร้าง หมายถึง กลุ่มวิชาหรือรายวิชาต่างๆ ในหลักสูตร อันมีทั้งส่วนที่บังคับ ส่วนที่ให้เลือกเรียนตามถนัด หรือส่วนที่เลือกเรียนได้อย่างเสรี และจะต้องมีการกำหนดสัดส่วนของกลุ่มวิชานั้นๆ ด้วย เพื่อให้สอดคล้องกับหลักการที่กำหนดไว้แล้ว¹

จุดประสงค์ของการเรียนรู้ (แต่ละรายวิชา) หมายถึง ความรู้ ทักษะ หรือ ทักษะคติ บางประการ โดยเฉพาะรายวิชานั้นๆ ซึ่งนักเรียนจะต้องรู้ ต้องมี หรือต้องปฏิบัติให้ได้²

เนื้อหาของรายวิชา หมายถึง ประสบการณ์ต่างๆ ทั้งทางตรงและทางอ้อม ซึ่งกำหนดไว้สำหรับรายวิชานั้นๆ อันจะช่วยให้บรรลุถึงจุดประสงค์ของการเรียนรู้ที่วางไว้แล้ว³

สื่อการเรียน หมายถึง อุปกรณ์ต่างๆ ที่จะช่วยให้เกิดความเข้าใจ ทักษะ และทัศนคติ ตามที่ต้องการ สื่อการเรียนได้แก่ หนังสือ แผนภูมิ เอกสาร รูปภาพ สไลด์ เทป เครื่องมือต่างๆ ฯลฯ⁴

วิธีการสอน หมายถึง วิธีการที่จะทำให้เกิดการเปลี่ยนแปลงและพัฒนาพฤติกรรมในตัวผู้เรียนทั้ง 3 ด้าน คือ พุทธิวิสัย จลนวิสัย และวิภาวิสัย วิธีสอนมีมากมาย แต่ในการวิจัยครั้งนี้หมายถึง วิธีการสอนแบบบรรยายประกอบการสาธิต (Lecture-Demonstration) วิธีการสอนแบบสำรวจค้นการเคลื่อนไหว (Movement Exploration Method) วิธีการสอนแบบวิธีมอบหมายงาน (Teaching by Task Method) และวิธีการสอนแบบใช้เทปบันทึกภาพ (Video Tape)

การประเมินผล หมายถึง การพิจารณาเกี่ยวกับคุณภาพ คุณค่า ความจริง และการกระทำ เพื่อประเมินผลว่า นักเรียนได้เกิดมีความรู้ ความเข้าใจ

¹ เรื่องเดียวกัน.

² เรื่องเดียวกัน.

³ เรื่องเดียวกัน, หน้า 5.

⁴ เรื่องเดียวกัน.

และทักษะตามนัยของจุดประสงค์ของการเรียนรู้เพียงใดหรือไม่ และจะต้องปรับปรุงแก้ไขอย่างไรต่อไป

ครูพลศึกษา หมายถึง ครูผู้สอนวิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ ในระดับชั้นมัธยมศึกษา
ตอนต้น โรงเรียนรัฐบาล ในแต่ละเขตการศึกษา

นักเรียน หมายถึง นักเรียนที่ผ่านการเรียนวิชาพลศึกษา รายวิชาบังคับ ในระดับชั้น
มัธยมศึกษาตอนต้นมาแล้ว ในโรงเรียนรัฐบาล ในแต่ละเขตการศึกษา อันได้แก่

- นักเรียนมัธยมศึกษาปีที่ 2 ซึ่งผ่านการเรียนวิชายี่สิบหุ่่น และเทเบิลเทนนิสมาแล้ว
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 1
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3 ซึ่งผ่านการเรียนวิชากรีฑา และกระบี่ มาแล้วในชั้น
มัธยมศึกษาปีที่ 2 และ
- นักเรียนชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 4 ซึ่งผ่านการเรียนวิชาบาสเกตบอล และตะกร้อมาแล้ว
ในชั้นมัธยมศึกษาปีที่ 3

ศูนย์วิทยทรัพยากร
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย